

Han mener selv at han aldri har vært fiskeridirektør, annet enn i navnet. Egentlig har han vært miljødirektør hele tiden.

Terje Jensen (tekst)
Ketil Svendsen (foto)

– MIN HOVEDOPPGAVE har vært å legge til rette for bærekraftig forvaltning, hevder den lavmælte bergenseren som 1. oktober går fra roret i Fiskeridirektoratet etter 12 år i sjefsstolen. Totalt har han over 30 år bak seg med Fiskeridirektoratet som arbeidsplass. Han overtok faktisk jobben til nåværende departementsråd i Fiskeridepartementet, Jørn Krog. Datoen var 1. februar 1977, en måned etter at Norge hadde innført 200-mila.

– Sånn sett har jeg vært med på hele prosessen, fra å sette grensene til å åpne dem, fra ei lite transparent fiskeriforvaltning til størst mulig grad av åpenhet. Det var spennende oppgaver fra dag en, og daværende fiskeridirektør Knut Vartdal ga oss stor grad av tillit.

Det er vel også noe av forklaringen på at jeg har blitt her hele mitt yrkesaktive liv, forteller sosialøkonomen som fyller 60 år i

september bare dager før han trekker seg tilbake.

HAN HAR EN rett karrieremessig linje å vise tilbake på, fra ansatt på fiskeriøkonomisk avdeling i 1977, til kontorsjef i 1985, avdelingsdirektør i 1990, assisterende fiskeridirektør i 1995 og så fiskeridirektør i 1996. Nå, tolv år og to åremål etterpå, går veien tilbake til utviklingsseksjonen.

– Jeg har fått løfter om å kunne holde på så lenge jeg finner det interessant, røper avtroppende. Dessuten har han lovet påtroppende fiskeridirektør Liv Holmefjord at han skal fortsette ett år til som styreleder i Nor-Fishing slik at også hun får en myk overgang, slik Gullestad selv fikk tilbud om fra sin forgjenger, Viggo Jan Olsen.

GULLESTAD MENER selv at han kom inn i fiskeriforvaltningen da den sto ved en milepæl. Helt fra etableringen i 1900 og fram til 1970-årene handlet det om næringsutvikling.

Fiskerihøvdi

”Sånn sett har jeg vært med på hele prosessen, fra å sette grensene til å åpne dem

Peter Gullestad

– De skulle hjelpe fiskerne å finne mest mulig fisk. På 1970-tallet var på en måte oppgaven gjennomført. Problemet var løst. Nesten for godt. Fisket var blitt så effektivt at det gikk på livsgrunnlaget og fiskebestandene løs. Etter den tid er hovedfokus på Fiskeridirektoratet dreid fra å modernisere til å sørge for at næringa har et bærekraftig grunnlag. Fra å finne fisken, skal vi altså nå gjemme og skåne den, for å sette det litt på spissen.

– Vi har gått fra å være et Næringsutviklingsdirektorat til å bli et Miljødirektorat. Min og vår viktigste oppgave de siste 30 årene har vært å sørge for at ressursgrunnlaget vedlikeholdes. Og det kommer også til å bli hovedfokus i årene framover, spår Gullestad.

Han er blygt innforstått med at han for ettertiden vil kunne smykke seg med en bunnsolid ståkarakter for akkurat den jobben. Utviklingen i de viktigste fiskebestandene har vært udelt positiv. Ressursgrunnlaget har vel aldri vært bedre noen

ningen fratrer

gang i moderne tid enn det man ser akkurat nå. Sei-, hyse- og sildebestandene er rekordstore, torskebestanden i Barentshavet og makrellbestanden er tildels bunn-solid, og til og med loddebestanden, som vi i bunn og grunn har lite herredømme over, slik Gullestad ser det, er på vei tilbake med full tyngde.

Gullestad slutter med andre ord på topp. –Jeg har nok aldri opplevd maken, nei. Vi er definitivt kommet et godt stykke på vei.

PÅ DE STORE fiskebestandene har det vært nærmest kompromissløse krav om presisjon og at grundige kunnskaper skal legges til grunn for forvaltningen. Gullestad tror ikke dette blir malen etter hvert som man bygger ut forvaltning på nær sagt alle fiskebestander.

–Jeg tror vi må renonsere på kravene til at vi skal kunne hente ut optimalt av hver eneste fiskebestand. Det blir rett og slett for krevende. Vi må nok etter mitt syn i

GÅR AV: Peter Gullestad har snart bare en måned igjen av sine tolv år som fiskeridirektør. Eller miljødirektør, som han egentlig synes han har vært.

Begge foto: Ketil Svendsen

mange tilfeller nøye oss med å sikre at beskatningen på en rekke økonomisk sett mindre viktige bestander gjøres miljømessig forsvarlig. I stedet for innertier må vi kanskje nøye oss med å treffe blinken, foreslår avtroppende.

Han er overbevist om at ei flerbstandsforvaltning som omfatter 40 arter i realiteten er umulig å gjennomføre.

–Det er viktig at politikere og alle andre tar dette inn over seg. Vi har et klart miljøansvar. Men vi må også kunne si oss fornøyd om det går noenlunde bra når vi tross alt forsikrer oss om at beskatningen ikke har irreversible konsekvenser. Å sikre optimalt utbytte av absolutt hver eneste fiskebestand kommer rett og slett til å koste for mye og gi oss som forvaltere nærmest uendelig med arbeidsoppgaver.

Gullestad anser altså Fiskeridirektoratet for å ha et sektorovergripende ansvar for at det marine økosystemet fungerer. Han er også overbevist om at de i næringa som takler de økologiske utfordringene er

de som til syvende og sist blir vinnere.

– Den forståelsen kommer. Men det tar litt tid. Og det har vel tatt lenger nødvendig som en følge av de motsetningene som oppsto mellom næringa og miljøbevegelsen rundt sjøpattedyrforvaltningen.

– Her må vi se på alle mulige løsninger. Pelagisk tråling er ett eksempel på at noe som før var uakseptabelt som kan vise seg å bli nyttig.

MANGE, SÆRLIG kystfiskere, anser 1990 for å være det store kriseåret i norsk fiskeriforvaltning. Der er «miljødirektøren» dypt uenig. Han mener vi har hatt to virkelige «skandaler» de siste 30 årene. Den ene var forvaltningen på hele 1980-tallet med altfor høy dødelighet nærmest i de fleste fiskebestandene. Og den andre var torskekvote-fatssettelsen i 1996 som ga skyhøye torskekvoter de påfølgende år.

– Dette har vi nå brukt nesten ti år på å dra ned igjen. Og dette siste var altså først og fremst en forskerskandale, og ikke en forvaltningsskandale, understreker Gullestad.

Han tror på økte torskekvoter i årene framover. Men neppe 700.000 tonn slik enkelte forskere har antydnet som et langsiktig årsgjennomsnitt.

– Da har man gjerne ei referanseramme fra de årene da det ble fisket altfor mye. 500.000 - 600.000 tonn er nok et mer realistisk langtidssnitt.

ET ANNET ankepunkt mot nyere torskeforvaltning er kompleksiteten i reguleringene av kystflåten.

– Man kan godt være enig i det. Bakgrunnen var jo ønsket om å verne den minste flåten. Nå ser jeg egentlig gode muligheter for forenklinger. Dersom alle over 11 meter får noenlunde samme overregulering, er det fullt mulig å regulere disse sammen, mens man fortsatt fordeler strukturgevinst etter dagens grenser i finnmarksmodellen.

I reguleringssammenheng har finnmarksmodellen langt på vei blitt ei tvangstrøye, mener Gullestad.

Til tross for stor grad av strukturering, så ligger det ikke an til ekstra kvoter for den minste flåten under 11 meter. Gullestad mener dette utelukkende skyldes den stadige teknologiske utviklingen.

– Hvis stadig flere blir «racere» i et overregulert fiske, så vil de andre merke dette temmelig fort. Det er dette vi nå ser i gruppa under 11 meter, mener Gullestad.

Det er mye godt derfor Gullestad alltid har villet regulert flåten etter faktisk lengde, og ikke hjemmelslengde.

– Jeg har prøvd å være advokat for å beskytte de minste. Dersom en båt med kvote under 11 meter kan bli 20 meter, så rammer dette de andre hardt, påpeker han.

NÅ ER IKKE torskereguleringene det Gullestad har opplevd som tøffest i årene som fiskeridirektør. Det som har tatt mest på, er den omfattende omorganiseringa som han har måttet stå i spissen for internt i Fiskeridirektoratet. Dette har blant annet omfattet ei samling av rettledningstjenesten og kontrollverket, halvering av antall regionkontor og overføring av oppgaver til Mattilsynet.

– Krevende. Spesielt dette med Mattilsynet. Vi hadde 120 ansatte som arbeidet med mat og matkvalitet. Det som tross alt var positivt, var at jeg kunne forsikre folk om at ingen ville bli oppsagt. Og det løftet har jeg holdt selv om Stortinget nærmest over natten bestemte at det bare skulle være syv regionkontor og også hvor de skulle være.

DA BLIR DET kanskje tross alt en lettelse når han nå går over fra å være overtil underordnet. Når han fra høsten av starter i utviklingsseksjonen, får han til alt overmål sin kanskje viktigste medarbeider i reguleringssaker som overordnet, nemlig Anne Kjos Veim.

– Vi blir nok enige, avslutter Gullestad.